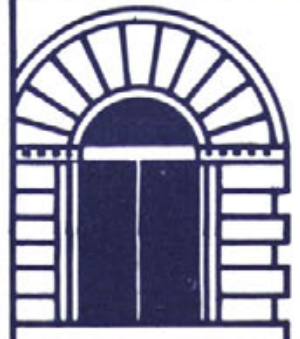

BELLPUIIG

ARTÀ

12 FEBRER 1983

Nº 52

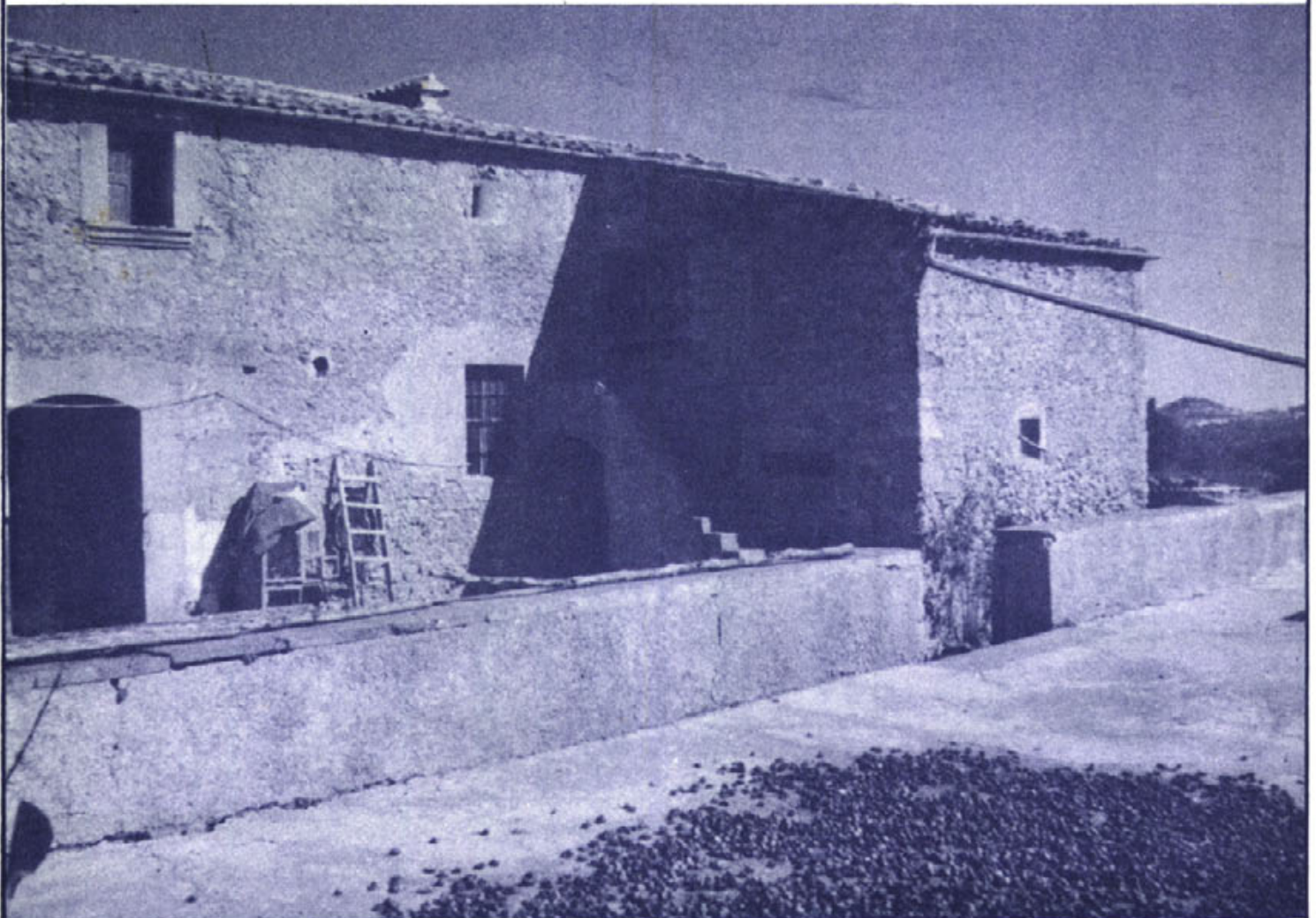
-IV EPOCA - ANY XXIII -

REVISTA QUINZENAL

Les nostres possessions

SO NA SOPA

Foto: J. Pastor

So Na Sopa seria abans una partida considerable de La Torre d'En Montsó, ara de Banyamel. El torrent del Pas de La Torre seria el límit afrontador més proper al poble de tota aquella grandiosa alqueria.

Propietat dels Crespins, família important d'Artà, en el principi del segle XVI era dels Massanets, àlies Sopa, que donaren el seu malnom a la possessió, nom que encara perdura.

Miquel Massanet i esposa Catalina, l'any 1530, tenen i posseeixen el rafal, anomenat, aleshores, de Na Crespina, baix l'alou de Jordi Pau Moix, donzell de Mallorca.

D'aquell temps poc més poc manco són les afrontacions: la possessió de Pere Janer, anomenada Son Catiu, la possessió, dita Lo Vidrier de Gregori Villalonga, el Molí de Perot Seguí, el torrent reial qui afronta amb la possessió de Na Maians del ja esmentat Perot Seguí, i la possessió de Pere Colomers, denominada Les Terres Genovardes.

Dels Massanets passà la propietat als Sanxo de Sos Sanxos amb el casament de Antonina Massanet i Melis amb

Jaume Sanxo, l'any 1698. Una neta d'aquests Antonia Maria Sanxo i Ginard esposà amb Guillem Sureda i Martorell, anant a parar la propietat als Sureda.

Ja antigament fou trossejada en establits o llegítimes.

Perteneixen a So Na Sopa: Son Cremat, Son Maiol, Son Ribot, So N'Ullastre -un document de l'any 1340 ens dur noves de "l'ullastre del camí" -Es Sementeret, Na Setcentes-Lliueres, Es Prat Galamó -topònim suggestiu orfe fins avui de documentació -i Son Figuera.

Tots aquests llocarrons esmentats són filles primerenques deslletades de la seva mare, en aquest cas, de la possessió de So Na Sopa, situada dins el terme d'Artà i que fa partió amb el municipi de Capdepera i, en una mínima part, amb el de Son Servera. Una muntanyeta, coronada amb un claper de moros, és el punt on hi peguen els tres termes: La Torre (Capdepera), Es Rafalet (Son Servera) i Son Catiu i So Na Sopa (Artà).

Abundosa subtoponímia resta encara abundosa. Devora les cases: Clova de S'Era, Clova de Sa Figuera Roja, Clova

(Segueix plana 6)

Ser feliç... Com?

Es un fet que tots cercam ànsiosament de ser feliços. Cal reconèixer, però, que no sempre n'encertam el camí.

Hi ha qui pensa que el que cal és afanar-se per aconseguir la pròpia felicitat i despreocupar-se dels altres.

Camí erroni, aquest. Porta a tancar-nos egoísticament en nosaltres mateixos.

Es fa necessari repetir-ho una i mil vegades: serem feliços si cercam de fer feliços els altres.

Si aquest és el camí de la verdadera joia, es fa necessari sortir d'un mateix i donar això que tenim i que som a tots els que ens envolten.

Es ben cert que sovint hi ha entre nosaltres coses, situacions i problemes que tornen boirós el camí de la felicitat i fins i tot arriben a amagar-lo.

Cal entendre que la joia verdadera és una realitat interior, un estat d'ànim, un delit que pot conviure amb el sofriment i el dolor.

Ni hi ha dubte: l'expressió de l'alegria i de la felicitat és del tot possible, encara que el sofriment afitori la nostra carn, si sabem donar un encertat sentit a la vida.

Gregori Mateu

Editorial

QUARESMA:

Crida a la transparència

Estam de ple celebrant els "darrers dies".

Ximbombades, disfresses, bulla, festa...

Són costums fortament arrelades en el poble i que, per això, no moren.

Tots duim dedins les ganes de ser qualque vegada uns altres inclús externament.

Els "Darrers dies" tots tornam, en certa manera, a ser els infants d'antany quan fèiem volar la nostra imaginació i ens vestíem amb els pellerinços que trobàvem per ca nostra.

Es bo que alguna vegada ens posem caretes i fugiguem de la nostra monòtona realitat de cada dia.

Però, això que feim uns dies a l'any abans de la Quaresma, hauria d'esser simplement un parèntesi bullanquer dins cada any de la nostra vida. Lo realment trist seria que, acabats els "darrers dies" seguíssim amb les caretes i els disfressos posats.

Hem de reconèixer que, els "darrers dies" sovint duren tot l'any i tota la vida.

Fàcilment "aparentam", feim moltes cares, les que ens convenen en cada ocasió i davant cada persona.

Aparentar suposa manifestar-se d'una manera distinta a com un pensa, sent o viu dins ell.

Els motius pels quals duim freqüentment les caretes posades poden esser molts. Vetaquí alguns:

-per a protegir la nostra vida personal i privada. "Ningú te dret -pensam- a aficar-se en la meua vida. Som lliure de dir o amagar la veritat si així me convé".

-per no fer sofrir algú que estimam. "Si dic a una persona tot lo que sé, sent o pens d'ella, a lo millor li farà mal, no ho comprendrà, serà pitjor". Hauré d'esperar el moment oportú. Hauré de pensar com li podem dir.

-perquè som orgullosos i ens agrada que ens supra-valorin i que tinguin la millor imatge possible de nosaltres. En aquest cas donam una imatge deformada de lo que realment som.

-perquè tinguin una bona opinió de nosaltres i així poder aconseguir lo que volem. Parlam bé o alabam una persona, li feim "sa pilota" però en el fons pensam d'ella tot lo contrari de lo que deim.

-perquè tenim por a les crítiques, a les acusacions, a les represàlies. Estam convençuts de que hauríem de defensar aquell company, aquella persona que són víctimes d'injustícies o de manipulacions, però no ens volem carregar responsabilitats. No som valents per a manifestar lo que pensam i sentim. És més forta la por.

Les caretes poden esser necessàries per a protegir el nostre "jo" però també tenen el risc de separar-nos dels altres.

La Quaresma és un crit a

-deixar les caretes i els disfressos i ser nosaltres mateixos pels altres,

-ser transparents comprometent-nos a mostrar la nostra cara, tal com som, sense filtres ni embullés.

-obrir-nos de veres als altres.

Solament a partir de la transparència -Jesús en fou exemple clar- es pot construir l'amor.

L'Equip parroquial

ECOS

NACIMIENTOS:

Día 31 de diciembre.- Josep Jaume

Cabrer.- Hijo de Juan y de Antonia.- C/ Sorteta, 31.

Día 2 de Enero 1983.- Bárbara Ginard Pastor.- Hija de Juan y María.- C/. Argentina, 26.

Día 31 de diciembre.- Juan-Pedro Febrer Carrió.- Hijo de Jaime y Margarita.- C/. Sorteta, 37.

Día 23 de Enero.- María-Isabel Mascaró Danús.- Hija de Jaime e Isabel.- C/. Ciutat, 20.

DEFUNCIONES:

Día 8 de enero 1983.- Alfredo Jiménez Castellero.- C/. Barracas, 31.

Día 11 de Enero.- Antonia Ginard Torres.- C/. San Francesc, 24.

Día 13.- Juana-Ana Amorós Sansó.- C/. Son Ros, 10.

Día 19.- Bernardo Danús Cantó.- C/. Llebeig, 8.

Día 22.- Bárbara Carrió Vaquer.- C/. Parròquia, 9.

Día 30.- Maria Vaquer Sancho.- C/. Penya Rotja, 6.

Día 31.- Nadal Xamena Sureda.- C/. A. Blanes, 16.

Día 31.- Rosa Segura Forteza.- C/. Gran Via, 29.

PRIMERES COMUNIONS

24 abril - Parròquia - 12 mati

3 maig - Convent - 5 capvespre

15 maig - Parròquia - 6 "

29 maig - Convent - 10'30 mati

REVISTA QUINZENAL
Nº 52 IV EPOCA 12 febrer 1983

DIRECTOR:

Rafel Uebert i Sureda

CONSELL DE REDACCIO:

Miquel Moreu

Antoni Gili

Jaume Mayol

Clement Obrador

Joan Pastor

Guillem Artigues

Jeroni Ginard

Pere Pep Gil

Pep Català

Mª Pilar Lucas

Pere Gili

Sebastià Tous

Guillem Sisqueria (admor.)

REDACCIO I ADMINISTRACIO:

Carrer Sant Salvador, 2

Tel. 56 20 20 - ARTA

IMPRIMEIX:

GRAFQUES LLEVANT

Carrer Ciutat, 55

Tel. 56 26 04 - ARTA

Dipòsit Legal P. M. 57-1969

XERRIM-XERRAM

Au idò, tots els qui vos veis capacitats per arreglar el poble, tots els qui estau convençuts que la vostra opció és la millor, tots els qui voleu tornar a provar "sort", tots els qui voldrieu pujar amunt i necessitau d'un escaló, preparau-vos. Les eleccions municipals s'acosten. Esmolau-vos ses barres i posau-vos a sa retxa de sortida.

També els oportunistes, els qui veis la possibilitat de realitzar els vostres somnis de grandesa, posau-hi fil a l'agulla i recolzau la vostra (i ben vostra i de ningú més) opció democràtica.

Però, vius, la gent ja no és beneïta. Que els crits i les mitjes veritats (que són les grans mentides) ja no serveixen. Fets i fets, vos demanam, que de miraclers i salvadors en tenim els sillons plens.

Que avui, el qui vulgui pujar allà dalt, endemés de capacitat haurà d'esser honrat, i no bastarà parèixer-ho. I som d'aquells que creim que bons, honrats i capaços, desgraciadament n'hi ha poquets, i que aquests poquets no els monopolitzen ni la dreta, ni l'esquerra ni el centre, sinó que es reparteixen. Ara manca el trobar-los.

Es parla de noms i més noms cap a futurs caps de llistes: N'Andreu Rumbante, En Toni Manyà, En Biel Maia, es Metge Corrales, En Joan de Carroça... Són possibles i probables, però cert ben cert, no en sabem cap. Al manco no ho volen dir I dels qui es presentaren l'any 79? Excepte En Toni Llaneras no es sent de ningú més. ¿Què n'estan escallivats? ¿Què n'estan cansats de sa feinada? Perquè això és ben cert: qui en vol fer en té molta.

I de s'abort què? Idò que no en volem parlar, ja se n'han dites pels diaris, ràdio i televisió. Uns n'estan d'acord i els altres, no. I tots tenen les seves raons. Recordau que, no fa massa temps va esser "sa pastilleta" sa que va dur sa polèmica que abans havia estat de si els capellans havien de dur o no sota-na... (que no hem de mesclar ous amb caragols?. Iot té una relació.). Recordau també que un temps no ens podiem reunir sense permís governatiu... que les hòsties no es podien tocar amb sa mà. I fins hi tot recordam que a s'escola no ens deixaven xerrar mallorquí. Ah!! I per favor, no parlem d'homicidis ni d'assassinats.

COLOMBOFILA

Con la participació de 1.200 palomas de 30 concursantes y con gran animación ha finalizado el campeonato terrestre que cada año organiza como preparación de las palomas para las sueltas de la península, el Club Colombófilo local. Dicho campeonato consistía de 10 sueltas en la isla, comenzando en Manacor y escalonadamente hasta Santa Ponsa.

En estas sueltas las velocidades han sido normales de 1.200 a 1.300 metros por minuto y se han perdido pocas palomas, bastantes han tenido

que ser retiradas de la competición heridas de escopeta cosa que sentimos por esta joven cantera que serán los futuros colombófilos del mañana, a ellos les ruego tengan paciencia y no se desanimen.

En el momento de escribir esta crónica han sido enjauladas 272 palomas para la 1ª suelta de Ibiza de la cual hablaremos en próximas ediciones.

(Sigue pág. 8)

Todo pasa, el Oro queda.

— El oro hace inolvidables los recuerdos

JOYERIAS VIKY

Gral Franco 16 ARTA

La Conselleria d'Indústria i Comerç del C.G.I., ha començat a pitjar fort per a conseguir aquesta desitjada defensa del consumidor. Més d'un milió de pessetes de multes a diferents establiments públics, (tallers mecànics i detallistes d'alimentació, la majoria). Motius principals: enganyar amb el pes, aliments amb males condicions, excessius marges.

Les denúncies les fan els inspectors que visiten els establiments, bé a iniciativa pròpia, bé per com provar possibles infraccions denunciades per qualsevol persona.

Idò bé: De tots aquests denunciats no hi ha cap establiment d'Artà. Estam d'enhorabona. Aquí tots som honrats i bones persones (i el qui no que alci el dit).

Groc, Negre i Verd

ARTÀ I ELS ARTANENCS

ANTONI GINARD

"BUTLER"

Quan li proposàrem ens contestàs unes preguntes per la nostra Revista, es va sorprendre una mica: "I què vols que te digui?. Jo no tenc res interessant per contar..." (I com ens descuidem, n'omplim un bon grapat de papers amb les contarelles i fets anecdòtics dels viatges d'En Toni).

Li explicàrem que ens agradaria parlar amb l'home que des de fa quasi devuit anys, es dedica a promoure dins Artà tot un enfilall d'excursions als diferents indrets de la península i de l'estranger, i que l'acceptació i el prestigi que tan merescudament s'havia guanyat, molt bé valia un espai a les planes de BELLPUIG.

Perquè no em negareu que l'haver aconseguit que més de mil artanencs hagin tengut l'ocasió de sortir de l'Illa i conèixer món, té el seu mèrit i, el que és més important, que els qui han anat amb ell, han repetit l'experiència.

Avui, al nostre poble són prou conegudes i apreciades les "Excursions d'En Toni Butler". Molt pocs seran els qui coneixeran l'Agència que els ha organitzat i planificat el viatge. Tots saben que "van amb En Toni". I ja no és necessària cap més explicació.

Li demanam el com i el per què d'aquesta curolla de les excursions.

... La primera vegada que vàiq organitzar una passetjada va esser l'any 46, juntament amb l'amo En Joan Terres. Un grup de veïnats de pel Coll de n'Abrines, decidirem fer una volta a Mallorca amb autocar. Perquè llavors, encara no havien pensat sortir de l'Illa. I com els dobbers anaven molt escasos, possàvem unes pessetes cada setmana i feiem un raconet. I molt que ens costava l'estalviar aquelles pessetes.

Això pot ser fos l'inici de totes aquestes excursions que, a partir de l'any 65, ja es feren d'una manera continuada i amb més pretensions.

L'any 63 va esser la primera vegada que sortirem de Mallorca. Dicedirem anar a Lourdes. I és clar, ho ferem també mitjançant l'estalvi de 25 pessetes setmanals. A la llista inicial érem trenta. Llavors, a darrera hora, es va ampliar amb quinze més. I el dia primer de setembre de l'any 65, un grup de quaranta-cinc artanencs partirem cap a Lourdes. Anàrem també a Saragossa, Sant Sebastià... I aquí va començar...
Recordes quin va esser el preu d'aquest viatge...

... Dues mil noucentes pessetes d'aquell temps. La conversa es fa fluent i fàcil. En Toni recorda perfectament fins els més mínims detalls i les més variades històries.

Quina és la gent que habitualment ve a les excursions?

... Gent de mitja edat i, al principi, molts que era la primera vegada que travessaven la mar. Gent que per ventura no haurien sortit mai, però que així, d'aquesta manera han tingut l'ocasió de viatjar còmodament, enrevoltats de gent coneguda, veïnats, amics... i crec que tothom s'ho ha passat de lo millor.

En Toni quan té el programa a punt, es cuida de visitar als que creu que els pot interessar. Coneix prou bé la gent i sap el qui aniria a Lourdes o el qui voldria viatjar a París. La seva publicitat és personal i directa i totalment efectiva. Les lleixei el programa, les diu el preu i "... heu de venir que no vos ne penadireu...", i la gent respon, perquè, com deiem abans, s'ha guanyat un prestigi i la confiança dels clients. Quan té les inscripcions enllestides, torna, altra volta, a visitar als futurs viatgers, per

demanar-los una quantitat de dobbers a compte del preu: "la resta, ja passaré més envant...". No dona rebuts: "No és necessari entre noltros." Tots nos coneixem i mai he tengut cap petita dificultat ni la més mínima queixa. El comptes sempre han sortit. I és que quan es tracta amb bona gent...

Però lo curiós d'En Toni és que, a més d'organitzador, és també passatger. Es a dir, a l'hora de partir, En Toni, maleta feta, és a l'autocar, i encara que no sia el guia ni l'acompanyant és "el qui du es trui i ens mena per tot", com mos assegurava un adepte de les "Excursions d'En Butler".

... a totes les excursions que hem fetes almanco hi he anat una o dues vegades. A Lourdes hi he estat setze veoades, i si poqués hi aniria un pic cada mes. Un any tot sol hi vàiq fer tres viatges. La gent de per allà ja em coneix, som quasi de família, i la Mare de Déu, quan me veu ja me diu: "Uep Toni!, que ja tornes esser per aquí?".

... El viatge més sollicitat és Roma, passant per Venècia, Florència... Després Lourdes. Dins Espanya els gusts van més repartits, però Andalucía té molta acceptació. Per la meua part recomanaria, als qui encara no hi han anat, que s'ha de conèixer Sevilla, a la fira d'abril, el paissatge de Galícia i Asturies, i naturalment Madrid.

Al llarg de tants de viatges i de conèixer tanta gent, pensam que vos ne deu haver passat qualquna de bona.

... I més de dues que mos n'han passades!. Te'n podria contar...

I mos ne conta un enfilall de fets i situacions de tota classe. Des d'aquell que quan varen arribar al port, per embarcar, havia deixat el billet a caseva, o l'altre que quan arribàren a Barcelona, després de davallar del barco, tan emocionat i embadalit estava, de trepitjar terra desconeguda, que peçà ben de ple dins una piqueta plena d'aigua amb maleta i tot. O d'una dona que, a Portugal, dins l'autocar, quan havíem fet 60 Kilòmetres a la sortida d'Oporto, a on havíem dormit, s'en recordà que davall el coixí del llit a on havia dormit, s'havia deixat un bon manedet de billets de cinc mil pessetes. En Toni, baixà de l'autocar, tornà arrera i anà a l'hotel. La cambrera

quan feia el llit els trobà i entregà a la recepció, recuperant-los En Toni. O aquella vegada, quan En Toni i una viatgera d'Artà, estant a Marsella, tingueren necessitats "majors" i anaren al water. A la sortida una senyora els fé pagar un franc "an aquell temps 14 pessetes): "Jesús Déu meu, saps que mos hi venqué de nou allò d'haver de pagar, per torcar-te".

I d'una feta a l'altra. I si una és bona, s'altra és millor.

... A Madrid -ens diu- venien amb el grup, dos vellets que caminaven un poc encorvats i sempre ens quedaven darrera, no podien seguir i noltros, per por de perdre-los, decidírem fer-los passar davant i que es donassin la mà. Na Catalina "Sanxa", que també era amb noltros, es va oferir per dur-los a bracet. Ells dos s'hi penjaren, un a cada braç i Na Sanxa, bones tirades i per envant. Ja et pots fer comptes quin quadro. Al vespre, aquells dos homenets la convidaren a beure un cafè. Saps n'estaren de contents d'haver recorregut Madrid "penjats" de Na "Sanxa".

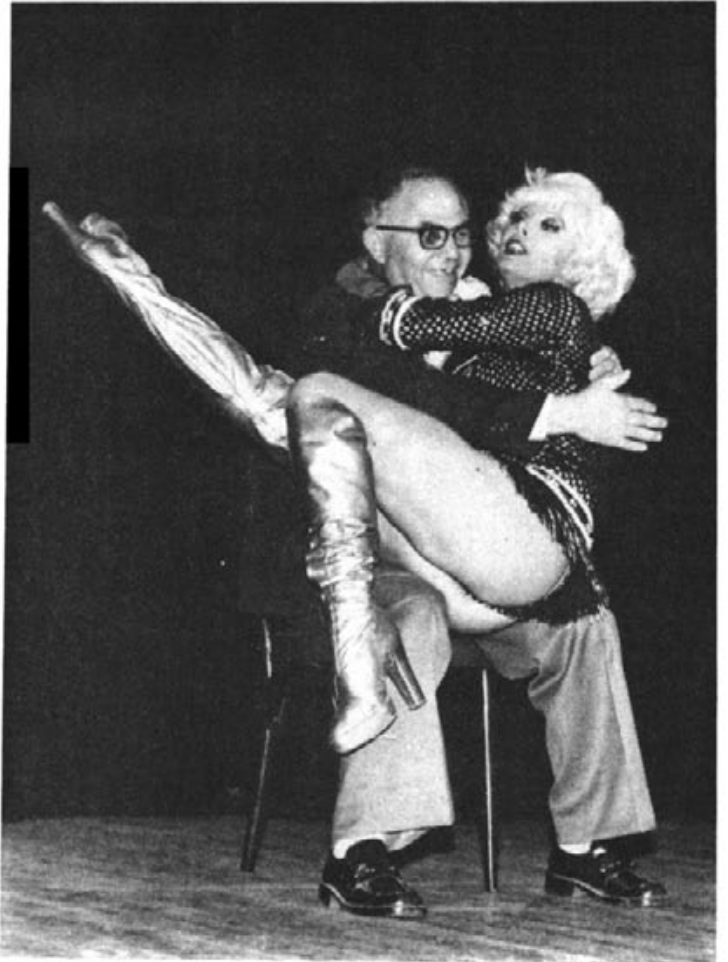
Ja no és necessari el fer més preguntes an En Toni. Ell mateix ens conta i ens explica l'original funcionament i el "planning" de les "Excursions d'En Butler" el qui, des de l'any 72 "treballa" el mercat com a "tour operator" artanenc juntament amb Na Magdalena Xineta, del Bar "el Paso". Generalment les excursions es fan mitjançant barco o avió i autocar. Sempre compten amb la mateixa quia que els assigna l'Aqència organitzadora, es diu Catalina Llaneras i, casualment, descendeix d'Artà. Parlant de les diferències de preus d'ara fa quinze o setze anys, ens diu En Toni que la primera vegada que anaren a Itàlia, l'any 68, el preu era de 10.500 pessetes pels deu dies de duració. Avui, aquesta mateixa excursió en val unes cinquanta mil.

"La gent, avui surt més, molt més que abans, hi encara que es digui, es gasten més doblers, perquè també n'hi ha més".

La nota trista de totes les passetjades la tingueren quan, una vegada, morí a Barcelona una dona del grup artanenc. En Toni passà per la trista experiència d'ha ver de córrer tot el truí de les formalitats i trasllat de la morta fins a Artà. Des de llavors, han adoptat un segur que cobreix aquestes eventualitats.

... Abans d'acabar -ens diu- te'n vull contar una que me'n va succeir. Va esser a París. Un vespre anàrem al Lido que, com saps, és un cabaret de lo més anomenat del món. Allà hi actuava una "vedette" que nomia Jacqueline Douquet i, segons les revistes, anava en consonàcia amb el local, és a dir, que també era de lo més bó del món. Noltros, que erem un grupet, estàvem ben asseguts a primera fila bevent un bon xampany i contemplant l'espectacle.

Entre un número i l'altre i mentres es procedia al canvi d'escenari o decorats, a la pasarela hi actuava Na Jacqueline. Per lo vist i com es fa moltes vegades

En Toni al Lido de Paris

en aquests llocs, l'artista convida a gent del públic a pujar i actuar amb ella. Aquest vespre es diríai a la nostra taula i convidar En Joan "Pataca" perquè l'acompanyàs, però, En Joan no volgué sortir. Sa gira cap a jo, que ja vaig estar dret. I ja me tens allà damunt: En Toni Butler actuant amb Na Jacqueline. No sé com va esser, però aquell vespre, me trobava molt bé i com si haquéssim ensaiat vaig seguir-li la corrent i organitzàrem un bon "show". No te pots imaginar lo que riquérem tots els qui érem allà. Fins i tot, n'hi haqué un, que precisament estrenava un "traje" comprat a "La Fayette", que es posà la copa plena de xampany dins se butxaca. I de l'èxit que vaig tenir, basta dir-te que quan sortíem, un grup de japonesos que també havien assistit a l'espectacle, em saludaren respectuosos i sèriament, felicitant-me per l'actuació.

Les anècdotes i el bon humor són la nota predominat en aquesta conversa, i sens adonar-nos compte, omplim i omplim fulles amb els punts que prenim. Perquè aquí, només una part de lo que te conta, hi té cabuda, però vos puc assegurar que ho val la pena l'escoltar les explicacions i els detalls que damunt aquests viatges ens dóna En Toni. Però, l'espai no dóna per més.

Mons nous, petites (o qui sap si grans?) aventures, emocions, rialles i bon humor, han trobat i viscut els més de mil artanencs que de la mà d'En Toni, han recorregut camins i cels desconeguts, ansiats, somniats, pot ser. Irrealitzables, tal vegada si no hi haqués aquest especial i desinteressat personatge, que ha facilitat i possibilitat que avui, molts dels nostres majors, ens contin, emocionats, encara, de "quan anàrem a Lourdes amb En Toni Butler".

EMEDOS

Escultures d'acer

Sa Nostra (Centre Social, del 14 al 23 de gener).

L'habitual mostra que fa per Sant Antoni, En Joan Sarasate, la dedica en aquesta ocasió, al qui fou el seu mestre: l'amo En Jaume Casellas (Garameu), i com ja n'és habitual, va constituir un aconeteixement sócio-artístic de primer ordre dins el nostre poble, donant lloc a una massiva assistència de públic, tant a l'acte d'inauguració com al llarg dels dies que romangué oberta la mostra. Amb aquest motiu, En Nicolau Casellas, fill de l'homenetjat, va fer la presentació mitjançant un fullet, en què, després d'un breu currículum d'En Sarasate, es passà a un estudi de la seva obra.

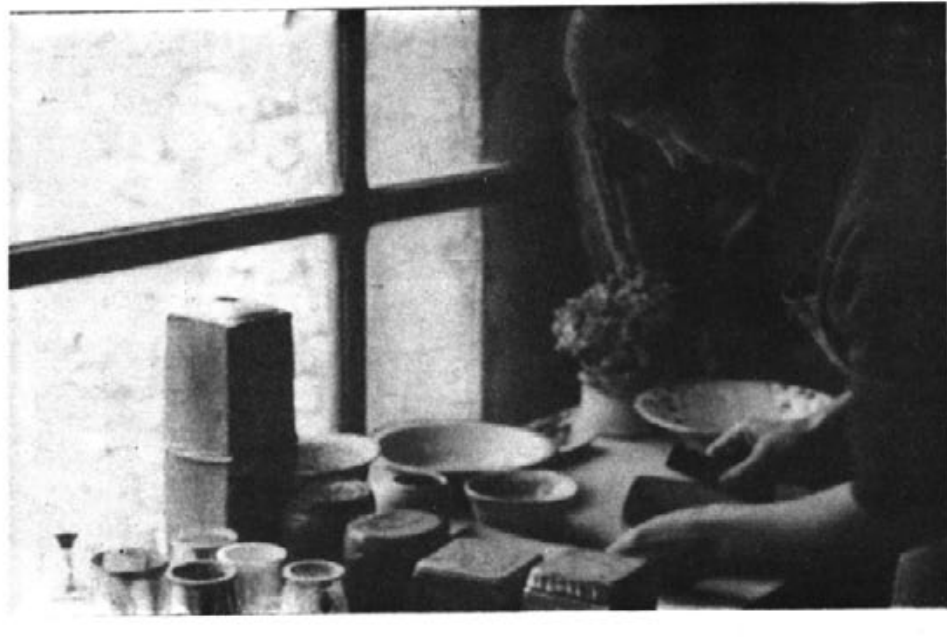
I d'aquest fullet hem recollit aquests paràgrafs dedicats an En Joan: "M'encanta quan força fins al límit la línia en el deformisme plàstic d'inspiració vegetal que tant li escau, aquest allargar i escurçar

Mostra de ceràmiques

La Caixa, del 15 al 25 de gener. Na Maria Antònia Carrió, nascuda a l'Argentina de pares mallorquins (la seva mare és d'Artà) viu des de fa uns anys al nostre poble, del que es sent filla. Va fer l'aprentatge a l'Escola d'Arts i Oficis de Ciutat, per llavors, combinant amb el treball d'hosteleria, dedicar-se a la ceràmica. Fa dos anys que deixà definitivament l'hosteleria i treballa únicament la ceràmica. L'any 1978 exposa la seva obra per primera ve-

gada. La mostra tingué lloc a S'Uró (Cala Ratjada). El mateix any volqué també presentar-se a Artà i escollí, com ara, la sala d'exposicions de La Caixa. L'any 1981, una de les seves obres va ésser finalista dels premis de ceràmica de la mostra Calvia-81. Des d'aquell temps, no havia tornat a presentar-se públicament. Es dedicava a la cerca de noves experiències i profunditzar dins aquesta difícil matèria que n'és la ceràmica. I, hem de convenir

els membres segons convengui, on el no res agafa significància i cada clivell exerceix la seva funció estètica; tal com declarava Boccioni al manifest futurista: "Proclaman la supressió absoluta i total dels límits linials definits, proclaman la supressió de l'escola tancada en ella mateixa. Obrim la figura i la traslladada a l'espai circumdant.

Declaram aquest espai part del cos plàstic". Totes aquestes comandes, les he trobades en l'obra d'En Sarasate. Amb tot i amb això no en tenc prou per encaixonar-lo dins el moviment futurista, En Joan és una altra cosa, en tot cas un futurista amb singularitats molt "sui generis"

que aquesta recerca n'ha estat profitosa, d'unes primeres obres, pot ser vulgars, passa a una seguretat ferma que es deixa entreveure a la majoria dels seus treballs. La dificultat en aconseguir els colors, mitjançant els esmalts estanyífers es veu positivament aconseguida a alguns dels seus treballs, juntament amb tota una gama de tonalitats i composicions amb una netedat molt meritori. Però a on tal volta destaquí més el fer de Na Maria Antònia, és en les formes: Ha conseguit una originalitat en perfecte equilibri amb la gràcia, que li obrin un esperançador camí dins la creativitat.

LES NOSTRES POSSESSIONS (Ve de portada)

Nova, Clova Bedeia, Ca'n Gaiat, Clova d'Es Prat Galamó, Prat Cocarroí i Clova de Ses Cases.

Més enfora de les cases, els sementers següents: Es comellar Negat, Ca'n Gatova, Es Sementer de d'Alt i S'hort del Rei o Ca'n Vicenç que pega a Les Terres.

Sobre aquest darrer anomenat hi he teixit una menuda història, tal volta enduit un poc per la imaginació.

Probablement, es tractaria de la localització del Corral del Rei -lloc de rat oficialment a guardar-hi el bestiar que s'hagi trobat aperduat o fent tala, el qual ha de ser recuperat pel seu amo mitjançant el pagament de la corralada i del valor del dany que els animals hagin fet a casa d'altri-. Si un dia es trobas que antics propietaris

del Rafal de Na Crespina o de So Na Sopa obtengueren l'administració del corral reial d'Artà, s'asseguraria molt més encara això que deim un poc a la ventura.

S'hort del Rei -ens diuen- estava tancat de paret Cabrera ben feta i només comptava amb un portalet per on just hi podia passar una bístia. Posteriorment seria convertit en sembradi de terra cavadora. No debades havia estat ben femat per tant de temps en què hi havia estat encorrolat el bestiar.

De S'hort del Rei, de "S'ullastre d'es camí" i de tantes altres coses, ja no en canten galls ni gallines, només ens roman el nom.

A. GILI

RELATO DE UNAS MATANZAS (continuación)

NOTA DE REDACCION: Hacemos constar que estos "RELATOS" tuvieron comienzo en el tomo VI y que por falta de espacio no se pudieron terminar en dicho tomo. Rogamos disculpas.

El matador siempre se ponía a la cabeza, por lo que tenía que haber uno de los que daban el agua a su cuidado sin dejarle. Otro se dedicaba a quitarle las pezuñas, no pudiendo descuidarse si quería terminar con los que pelaban. Al haberle quitado la piel de un lado se le daba la vuelta, pelando el otro lado el cual era más fácil de pelar por haberse mojado al tiempo que trabajaban en el otro lado. Al haber terminado de quitarle la piel, le echaban agua templada por encima restregándolo con "piedras toscas", (creo que eran piedras de origen volcánico) encontradas en las playas siendo algo redondeadas. Se le restregaba a fondo echando agua continuamente para que la suciedad se escurriera. El matador diempre a la cabeza. Al terminar esta operación se le daba una pasada con navajas de afeitar, quitándole todos los pelos que habían quedado en las operaciones anteriores, luego le secaban con paños limpios. Previo haberse limpiado las manos con agua templada todos los que habían trabajado en las operaciones anteriores el matador se preparaba para descuartizarle, al tiempo que le cortaban los pies por la junta que forma el tobillo, luego el matador empezaba a la piel de las piernas haciéndoles un corte a la altura del muslo, lo que tenían que ser los "camaiots". Al tener los 4 "camaiots" quitados le ponían de panza encima de la banqueta lo que se

llamaba "posar-lo com qui caminar". Puesto en esta posición uno cojía la cola hacia arriba aguantándola por la punta, en tanto que el matador habiendo abierto un corte en el cuello en sentido horizontal algo más arriba que las orejas cejiendo un cuchillo le abría un corte desde la cabeza hasta la cola, encima de la espina dorsal hasta casi tocar el hueso, dejando al descubierto lo que era "sa xuia de damunt s'esquerna". Después de haber abierto el corte solían separar las dos partes para ver el grueso del tocino el cual tanto si era gruesa como no tan gruesa, solían exclamar "quina xuia" y otros "madona, ja li veuen sa xuia", esto quería decir que había llegado la hora de tomar una copa. Al oírlo mi esposa salía con un plato de higos secos (que ricos eran "ses figues seques i es acops") y una botella "de mescladís de matances" consistente en mitad de palo y mitad de anís. Entonces todos los que trabajaban en la descuartización del animal hacían una pequeña pausa, comían unos higos, echábamos un sorbo de "suc" con la misma botella al tiempo que decían, "madona que el vos pogeu menjar en salut", a lo que nosotros contestábamos con "amèn... amèn... amèn". Como el día de matanzas era un juerga continua, los había que en vez de decir, "que el vos pogeu..." decían "que el mos POGUEM menjar en salut", a lo que tanto mi esposa como yo, solíamos contestar, "Cadascú es seu".

Hecha esta pequeña pausa se reanudaba la tarea de despieze del animal. Lo primero se le quitaban "es dos allars de damunt sa esquena", consistentes en el tocino de la espalda, para lo que el matador había abierto un corte a cada lado a la altura del vientre. Al momento que estaban separados los "allars" ya los había preparados con cuchillos para separar la grasa de la piel. Nosotros les solíamos quitar la manteca hasta la "corna", destinándolo todo a manteca para lo que haciendo tiras de unos 10cm, de ancho y poniéndolas bien planas sobre la mesa, cortábamos de un solo corte hasta "sa corna".

Entretanto los jóvenes habían preparado la "màquina de capolar", que no era mecánica como ahora y se disponían a "capolar es saim". Enseguida que había un "calderó" lleno se ponía encima del fuego que previamente se había preparado aprovechando unas cuantas astillas que habían quitado del fuego de la caldera a la que después de limpiar, por si hubiera quedado algún pelo cuando se empleaba el agua para pelar el cerdo, habían vuelto a llenar de agua la que serviría para limpiar las tripas "es budells".

Puesto el "calderó" encima del fuego, que solía ser de hojalata, solía ponerse al cuidado de la manteca una persona mayor, no moviéndose de su lado todo el tiempo que duraba su coción, meneándolo constantemente

Pere Claret
(continuará)

AUTOSUFICIENCIA E HIPERESTATICIDAD

Desde el principio de la era en la cual el hombre empezó a desarrollar sus aptitudes y a concienciarse de su situación social apareció en él un apego hacia el medio que le rodeaba, se le empezó a plantear e intentar abordar su condición de autosuficiente.

Por una parte puede pensarse que la realización de todo hombre como animal racional está en esa condición, la cual fue emblema y sello de todo un movimiento-acción que surgió en los años sesenta en Estados Unidos presuntamente conocido por unos y comercializado y hasta terriblemente humillado por otros. Por otra parte y desde un punto de vista más actual surge la autosuficien-

cia del hombre como materialización de unas ideas algo abstractas y místicas que aparecen en el interior de cada persona, nacen en inconsciente derivadas de una falta de creencia en la estaticidad de la sociedad actual.

Detrás de todo ello existe un deseo cariñoso en ocasiones y pragmático en otras de abordar el tema, desde los amistosos comentarios de compañeros de trabajo, hasta mesas de trabajo de ministros y altos cargos y como no pasando por las trágicas y dramáticas reuniones de estudiantes-probeta-facultad. Todo ello conlleva a una falta aún mayor de confianza social que ha surgido precisamente en unos momentos en que

precisamente todo el sistema (y pido excusas por el término utilizado) está caracterizado por una estaticidad que nunca anteriormente había poseído. Pero la renuncia a unas condiciones mínimas suficientes produce una secuencia de hechos que incien en la colocación de unas nuevas liqaduras innecesarias que producen una acción desestabilizadora que conlleva a una sensación hiperestable y con ello a un desacato de la condición autosuficiente.

Probablemente esta versión tecno-cíclica de este hecho no inducirá a nada en algunos casos y a poco más en otros pero tampoco era mi intención que esto sucediera: Solo es UN COMENTARIO MAS...

P.A.

Liga III Nacional

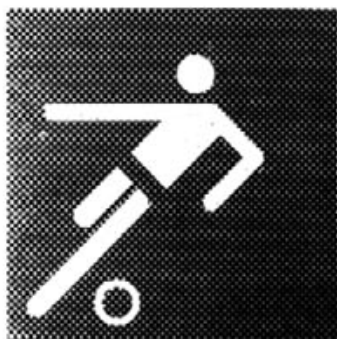
Artà 5-Xilvar 2

Un partido de muchos goles parece en principio que debería ser muy bueno, pero la verdad es que los goles se marcaron cuando menos lo parecía, y en los momentos más anodinos de juego y de parra. Continuos embarullamientos en las áreas y eso si, esta tarde, hubo resolución de jugadas.

J. María: Grillo, Santa, Rodri, Maimó; R. Ferrer, Mira, Mascaró; Agustín (Más), Amer (González) y Estrany. Estos jugadores lograron una victoria mucho más contundente en el resultado que lo que se vio en el campo, ya que el Xilvar, principalmente en la primera parte, nos puso las cosas muy difíciles, y es que nuestra defensiva estuvo muy insegura a la hora de jugar desde atrás y mucho más en los saque de faltas, ya que los dos goles adversarios fueron logrados de faltas indirectas.

La actuación del colegiado Sr. Nadal Simó, protestada por el público, a mi entender fue correcta, si bien uno de sus ayudantes (Cáceres), le amarró toda la tarde con discontinuos fallos en la hora de apreciar faltas y orsays.

Los goles se lograron de la siguiente forma.- 1-0: gol de Estrany al anticiparse a su marcador con centro de Rodri.- 2-0: gol de Agustín y Mira al chutar a puerta vacía un centro-chut de Estrany.- 2-1, falta indirecta que tras continuos fallos de marcaje y del portero J. María, se introduce en la puerta.- 3-1; Mira, al resolver una de las numerosísimas "melees" dentro de las áreas.- 4-1; Mira, tras verse la mejor jugada de la tarde, y quizás del Torneo

liquero. Desde atrás y con rapidez, se van pasando la pelota, Mascaró, Agustín, Estrany y empalme de Mira que consigue su segundo gol particular y el 4 de la tarde.- 5-1: Gol de Rodri, al aprovechar un rechace del portero visitante al saque de una falta efectuado por Mascaró. 5-2; falta ingenua de J. María dentro del área y el saque rápido de la misma hace que se acabe el partido con el 5-2 relatado.

Tarjetas para Grillo, y R. Ferrer, el primero de ellos no podrá jugar en Binisalem y el segundo ya tiene la tercera.

En el capítulo de destacados merece mención especial el buen hacer de R. Ferrer y del pundonoroso Rodríguez, los demás cumplieron si bien hay que achacar a P. Amer sus pocas ganas de lucha, y una pregunta ¿Sr. Gomila, por qué no juega González, en Artà, desde los inicios del partido?.

Sres. Directivos, se ve mucha grada vacía, ¿no creen que se debe hacer algo para atraer la gente al campo?.

Binissalem 4-Artà 1

Muy malo fue el partido que jugó el Artà en campo del Binissalem ya que si bien el equipo local no dió sensación de ser mucho más equipo que el artanense si hizo una cosa, luchar y bregar por la victoria final.

Un partido en que el viento reinante fue la nota, pero a pesar de ello en la segunda parte y con el viento a favor, sólo hubo tres tiros que llegaron a la meta. Una falta indirecta que entró, pero que no se dió gol, puesto que no tocó a ningún jugador; un chut de P. Amer y el gol de J. María, el portero que fue el goleador a saque directo de portería.

J. María; Suárez, Santa, Rodri, Genovard; R. Ferrer, Mira P. Amer; González, Estrany y Más. En la

segunda parte se cambió a Russo y Cubero por Más y Amer.

Hubo varias tarjetas para Santa (que ve la primera) y para J. María, R. Ferrer (la cuarta) y Russo.

No supo jugar el Artà y estuvo amilnadado durante los 90 minutos y menos mal que se salvó el golaverage particular, que por lo que se ve en los últimos partidos algunos jugadores están algo fatigados y no están lo suficientemente atentos al desarrollo del partido.

J. María que paró un penalty también fue el goleador, y eso que el colegiado Sr. Pardo, tuvo que consultar como había sido, eso se dice estar atentos al desarrollo del juego.

MAYOL

Visto desde el matadero

+++ Desde que se golea en Artà, ¡Cómo nos devuelven la moneda!

+++ Desde que los de Binisalem probaron el vino de Artà, ¡Qué agrios se han vuelto!

+++ Desde que un equipo local gana por 0-10, ¿Quién rezará tanto?.

+++ Desde que Pep Maria sigue jugando de esta forma no sabemos que tendrá que hacer para que ciertos "críticos" le pongan un tres".

+++ Desde que "se mata" en el matadero ¿Quién será la próxima víctima?.

+++ Desde que Pep Maria juega con el Artà, era natural que parase penaltys: ¡Pero que también tuviera que meter los goles!...

+++ Desde que "nuestro" portero golea, se está pensando a volver a poner a Ginard en la portería y Pep Maria de ariete.

+++ Desde que ciertos juveniles juegan con este empuje, pronto se podrá contar con algunos.

+++ Desde que el Farrutx sigue perdiendo puntos, la directiva está buscando nuevo preparador.

+++ Desde que el Bellouig juega con nuevo portero, siguen sin conocer la derrota.

+++ Desde que seguimos viendo a Pep Maria se han fijado en su posición en la challenge de "U. Hora".

+++ Desde que Durán juega con el Cardassar, ¡Cuántos artanencs se desplazaron a Sant Llorenç!.

UNA DOCENA

COLOMBOFILA (viene pág. 3)

Las clasificaciones del concurso terrestre son como sigue:

- 1ª suelta: Arturo Nicolau.
- 2ª " Rafael Ious.
- 3ª " Arturo Nicolau.
- 4ª " Jorge Infante.
- 5ª " Miguel Riera.
- 6ª " Enrique Acedo.
- 7ª " Arturo Nicolau.
- 8ª " Arturo Nicolau.
- 9ª " Ramón Domingo.

La clasificación general final es la siguiente:

- 1º Arturo Nicolau. 2º Miguel Riera. 3º Rafael Ious. 4º Jorge Infante. 5º Guillermo Vives. 6º Enrique Acedo. 7º Ramón Domingo. 8º Pedro Ginard. 9º Miguel Santandreu. 10º Juan Rotger. 11º José Esteva. 12º Juan Trobat. 13. Juan Servera. 14 Antonio Amorós. 15. Pedro Gili. 16º Antonio Salom. 17º Jaime Guiscafré. 18º José López. 19º Nicolás Obrador. 20º Sebastián Juliá. 21º José Bauzá. 22º Pedro Pinzo. 23. Amorós. 24º Hnos. Ferrer. 25º Julián Casellas. 26º Nicolás Nadal.

G. Ferrer